

ทรัพยากรทรายเป็นทรัพยากรธรณีพื้นฐานสำคัญที่นำมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมก่อสร้างและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มีความต้องการใช้ทรายเป็นวัสดุเป็นส่วนผสมของคอนกรีต สำหรับใช้ในการก่อสร้าง สาธารณูปโภคเพื่อพัฒนาประเทศ และมีแนวโน้มว่ามีความต้องการใช้มากขึ้นตาม อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้มีการขุด ตัก หรือดูดทรายอย่าง แพร่หลาย ซึ่งแหล่งทรายส่วนใหญ่ได้มาจากแม่น้ำและที่ราบที่เคยมีแม่น้ำไหลผ่าน กระบวนการผลิตทรายมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก แต่หากขาดความระมัดระวังและขาดการ ควบคุม การตรวจสอบ และการกำกับดูแล ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ หรือปราศจากการ วางแผนจัดการที่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางกายภาพและชีวภาพต่อ สภาพแวดล้อม เช่น การพังทลายของตลิ่ง การทรุดตัวของพื้นที่ คุณภาพน้ำขุ่นข้นเป็น ตะกอน การเปลี่ยนแปลงทางเดินของกระแสน้ำ กระทบต่อ โครงสร้างของสะพาน เขื่อน หรือฝาย เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ กิจการขุด ตัก หรือดูดทรายทั้งระบบ พบว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล การประกอบกิจการเกี่ยวกับการขุด ตัก หรือดูดทราย

โดยเฉพาะ ดังเช่นทรัพยากรธรรมชาติประเภทอื่น แต่อยู่ได้บังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีแนวคิดและเจตนารมณ์ ตลอดจนกลไกและมาตรการที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้บทบัญญัติกฎหมายเหล่านั้นไม่ได้วางระบบการอนุญาต กลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล การประกอบกิจการขุด ตัก หรือคูศทราย ที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนไม่มีการกำหนดภารกิจและอำนาจหน้าที่ของรัฐในการควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแลการประกอบกิจการขุด ตัก หรือคูศทรายที่ชัดเจน ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีกฎหมาย กฎ หรือระเบียบเป็นการเฉพาะของหน่วยงาน และมีการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการขุด ตัก หรือคูศทรายที่มีอายุไม่เท่ากันก่อให้เกิดความลักลั่น ลักษณะความซ้ำซ้อนของกฎหมายดังกล่าวนำมาซึ่งขั้นตอนที่ยุ่งยาก และขาดประสิทธิภาพในการควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแลการประกอบกิจการขุด ตัก หรือคูศทราย ประกอบกับปัญหาเรื่องข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐทำให้ไม่สามารถกำกับดูแล ติดตามตรวจสอบและควบคุมปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดจากการขุด ตักหรือคูศทรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศแล้ว มีความเห็นว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาให้สิทธิใช้ประโยชน์ กลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะนำมาใช้เมื่อมีการฝ่าฝืนปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวทั้งในทางปกครอง แพ่ง และอาญา เพื่อให้กลไกการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้รัฐได้รับค่าภาคหลวงตอบแทนการใช้ประโยชน์จากราย และไม่เกิดส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Sand is a basic geological resource used in the construction industry and in other industries. Thailand as a developing country needs sand as a material to mix with concrete to use in infrastructure construction in carrying out the economic development of the country. There is a trend of greater need for more and more sand in order to keep pace with the rate of economic and social growth. This results in the wide-scale digging, dredging, or siphoning of sand. Most sand resources are rivers or alluvial plains. The process of obtaining and producing sand for industrial or construction use is not complex. However, there is an absence of care, control, inspection, and supervision, all of which stem from a failure to develop a complete plan regulating how sand is obtained, thereby bringing about deleterious effects to the environment, both physically and biologically. River banks are being

destroyed, there is soil subsidence, water becomes turbid since replete with sediment, the direction of flow of watercourses is altered, and bridge structures are damaged, as are dams and weirs, etc. In view of such factors, it is of the first moment to study legal problems attendant upon this sorry state of affairs.

An analysis of legal problems stemming from the business of digging, dredging, or siphoning of sand shows that Thailand has no specific laws that can be used to control, check, and supervise this business unlike what is the case in regard to other types of natural resources. This types of business falls under the scope of related laws, but these laws yet have incompatible conceptual frameworks, involve contrary intents, and incompletely applicable mechanisms in addition to applying measures in an inapposite fashion for the problems at hand. Moreover, the provisions in these laws do not systematically regulate how permission is granted in the case of sand, nor do they clearly provide mechanisms adequate to the tasks of controlling, checking and supervising this kind of business. All organizations normally have laws, rules, or regulations that are applicable to their operations. But in the case of this business, permits to operate in specific circumstances allow for differences in allowed duration of time permitted for operations, thereby leading to rank confusion. Legal requirements overlap, a state of affairs which eventuates in needless complications and inefficiency in controlling, checking, and supervising this business. In addition, limitations in personnel allotted and budgetary funds allocated by the public sector bring about

ineffective, inefficient, and inefficacious sequelae in legally regulating this area of commercial endeavor.

In the course of having analyzed and compared the legal situation in regard to such businesses in foreign countries, it was found that Thailand needs to have specific laws to use in giving consideration to granting the right to carry out this type of business in particular circumstances. The upshot is that necessary mechanisms of control, checking and supervising have yet to be put in place. In any event, relevant legal measures should be enforced when violations of the law occur through a failure to comply with administrative, civil, or criminal laws. If enforcement is efficient, then the government will obtain additional revenues by closely regulating this business, not to speak of the benefits brought to the country as a whole by virtue of safeguarding the country's natural resources and protecting the environment in this instance.